

Ábyrgdarbýtið viðvíkjandi skúlabörnum við serligum tærvi

Tilmæli

Lærulíkindi til öll skúlabörn

Um ábyrgdarbýtið viðvíkjandi skúlabörnum við serligum tærvi	3
Tilmæli	3
Inngangur	3
Málslýsing	4
Laga skipanina til barnið	4
Ábyrgdarviðurskifti	5
Lógarheimild	6
Sáttmálaviðurskifti og setanarviðurskifti	6
Fíggjarviðurskifti	7
Samstarvsnevnd	7
Onnur tilmæli	8
Niðurstøða	8
Fylgiskjal 1:	9
Fylgiskjal 2:	10
Fylgiskjal 3	11

Um ábyrgdarbýtið viðvíkjandi skúlabörnum við serligum tørvi

Börnini, talan er um, eru líkamliga og sálarliga tarnað skúlabörn, ið – umframt tillagaða undirvísing – eisini tørvar persónligan stuðul.

Tilmæli

Bólkurin er samdur um at mæla til:

- at uppgávan og ábyrgdin at veita skúlabörnum persónligan stuðul eigur at liggja hjá landsstýrismanninum í mentamálum,
- at stýrt eigur at verða eftir regluni um sektorábyrgd,
- at játtanin til sernámsfrøði í fólkaskúlanum eigur at verða hækkað 6,35 mió. kr.,
- at Mentamálaráðið eigur at gera kunngerð um sernámsfrøði í fólkaskúlanum, ið útgreinar at skúlin veitir persónligan stuðul til skúlabörn
- at kærunevnd í sernámsmálum eigur at verða sett á stovn,
- at setanarviðurskiftini hjá stuðlum í fólkaskúlanum eigur at verða broytt,
- at samstarvsnevnd eigur at verða skipað til at røkja og menna uppgávuna.

Inngangur

Fíggjarliga játtanin til sernámsfrøði í fólkaskúlanum hevur ikki verið nóg stór til, at skúlaverkið hevur kunnað veitt ávísingum skúlanæmingum í fólkaskúlanum eitt nøktandi skúlatilboð. Avleiðingin hevur millum annað verið, at avgerðir hjá Almannastovuni um ikki at játta pening til persónligan stuðul hava verið kærðar til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Kærunevndin tók 7. september 2005 avgerð um, at Almannastovan í tveimum kærumálum skuldi játta slíkan stuðul til næmingar í skúlatíðini. Orsøkin var, at gevur skúlaverkið ikki barninum neyðugan stuðul, so eigur Almannastovan – so leingi sum ivi er um útreiðsluskylduna – ikki at nokta umsóknini við at vísa til, at talan er um skúlaútreiðslu. Kærunevndin sóknaðist í avgerðini eftir eini skipan millum almannaverkið og skúlaverkið.

Uppgávan hjá arbeiðsbólkinum hevur verið at gera uppskot til tílíka skipan. Bólkurin hevur skulað víst á, hvør skal hava ábyrgdina at veita børnunum lærulíkindi, hvussu arbeiðið skal skipast, og hvør fíggjartørvurin er. Sí fylgiskjal 1.

Í stuttum kann sigast, at málið snýr seg um, at skúlin skipar fyri eykatiltøkum, ið neyðug eru til at skapa øllum børnum lærulíkindi. Mett verður, at slík tiltøk kunnu verða um 50 børnum at gagni.

Á fundi 19. juni 2006 mettu landsstýrismenninir í almanna- og heilsumálum og mentamálum, at ábyrgdin at játta børnum stuðul í skúlatíðini eigur at verða savnað á einum stað – hjá landsstýrismanninum í mentamálum. Tað var tí landsstýrismaðurin í mentamálum, sum legði fyri tingið umbøn um eykajáttan. Fíggjarnevndin eftirlíkaði ikki hesi umbøn, millum annað grundað á omanfyri nevndu avgerð hjá kærunevndini, og tí gjørdist støðan tann, at ábyrgdin at játta stuðul til skúlanæmingar í skúlatíðini varð bytt millum tveir myndugleikar.

Kærunevndin hevur tó síðan staðfest, at nevndin í avgerðini ikki tekur støðu til spurningin um, hvør myndugleiki hevur uppgávuna at veita stuðul til børn í skúlatíðini. Sí fylgiskjal 2.

Málskýsing

At játta börnum við serligum tørvi stuðul í skúlatíðini hefur higartil verið uppgáva hjá Sernámsdeplinum og harvið Mentamálaráðnum. Skipanin hefur tó ikki virkað nóg væl, tí játtanin hjá Sernámsdeplinum hefur einans rokkið til eykatímar og/ella stuðulstímar – ikki til onnur tiltøk, sum eru fortreyt fyri mennandi innlæring hjá nógvum börnum. Tí fáa børn í skúlaaldri í nógvum førum ikki tann stuðul, teimum tørvar.

Sambært Løgtingsins figgjarnevnd eigur játtan til stuðlar ikki at fara av fleiri høvuðskontum á løgtingsfiggjarlógini. Bólkurin metir ikki, at talan er um ein trupulleika, so leingi ábyrgdarbýtið er greitt – tað er, at skúlamyndugleikin veitir stuðul í skúlatíðini, og at almannaverkið veitir stuðul uttan fyri skúlatíð. Bólkurin leggur dent á, at tað verða ikki tveir myndugleikar, ið skulu veita stuðul í skúlatíðini, tí sama hvørja avgerð, lögmaður tekur, so fer skúlamyndugleikin framvegis at játta skúlanæmingum sernámsfrøðiligan og/ella pedagogiskan stuðul.

Trupulleikin í hesum sambandi tykist at vera, at skilt verður millum ymisk stuðulshugtøk í skúla-verkinum. Bólkurin mælir kortini til at síggja stuðul sum eitt og sama hugtak, tí skal skúlin vera fyri øll – eisini fyri næmingar við serligum tørvi – so er stuðul so ella so ein fortreyt fyri, at hesir næmingar kunnu læra. Sostatt metir bólkurin tað hava avgerandi týðning, at skúlamyndugleikin hefur alla ábyrgd, tá ið talan er um skúlanæmingar og at veita eitt nøktandi skúlatilboð. Ein tílík skipan lættir um arbeiðið og gevur størri móguleikar at gagnnýta bæði stuðlar og figgjarliga tilfeingið betur.

Laga skipanina til barnið

Børnini, ið hetta álit snýr seg um, eru øll ymisk. Skulu tey fáa eitt nøktandi undirvísingartilboð, er tískil umráðandi at taka støði í hvørjum barni sær og at laga undirvísingina ella stuðulin til einstaka barnið.

Í summum førum fæst eitt nøktandi undirvísingartilboð við at laga undirvísingina til barnið, uttan at barnið beinleiðis fær ein persónligan stuðul knýttan at sær. Í øðrum førum er tørvur á at hava persónligan stuðul knýttan at barninum av og á, og upp aftur onnur børn mugu hava stuðul størri part av degnum, tí at tey eru menningartarnað á einhvønn hátt ella bera eitthvørt likamligt ella sálarligt brek.

Verður ábyrgdin at játta stuðul til skúlanæmingar í skúlatíðini býtt millum tveir myndugleikar, soleiðis at skilt verður millum ymisk sløg av stuðli, fara væntandi fleiri trupulleikar at stinga seg upp.

Ein trupulleiki kann vera ósemja um, hvørt talan er um persónligan/praktiskan stuðul ella pedagogiskan stuðul, og tískil ósemja um, hvør myndugleiki skal játta stuðulin.

Annar trupulleiki kann vera ógreiða um, hvør ið hefur starvsfólkaligu ábyrgdina av stuðlunum, meðan teir eru í skúlanum – ein trupulleiki, ið var við teirri gomlu dagstovnaskipanini. Henda ógreiða var júst ein av orsökunum til, at skipanin varð broytt, so at kommunurnar nú hava fulla ábyrgd av at geva börnum við serligum tørvi á kommunalu dagstovnunum eitt nøktandi tilboð.

Ein triði trupulleiki er, at í barnaverndarmálum við atferðartruplum næmingum, ið hava tørv á persónligum stuðli í skúlatíðini, er tað ikki Almánastovan, men kommunurnar, ið eiga uppgávuna. Tí verður aftur ein triði myndugleiki, ið skal játta slíkan stuðul, um ikki uppgávan verður savnað hjá skúlamyndugleikanum.

Viðmerkjast skal eisini, at eitt av endamálunum við at broyta stuðulsfólkaskipanina hjá Almannastovuni var at gera tað møguligt at samskipa virkseimið og at skipa stuðulstovur, so at óneyðugt skuldi verða at játta ein stuðul til hvørt barnið. Stuðulstilboðið hjá Almannastovuni er ætlað børnum undir skúlaaldur, ið hava ein heilt serligan tørv, men eisini skúlabørnum eftir skúlatíð, t.e., at Almannastovan veitir skúlabørnum frítíðartilboð. Viðmerkjast skal, at Almannastovan eisini játtar stuðul til umlætting og røkt annars uttanfyri skúlatíð.

Bólkurin metir ikki, at Almannastovan fær samskipað stuðulstilboðið til børnini innan skúlans gátt, av tí at stuðulsfólkaskipanin hevur ikki ávirkan á, hvussu skúlamyndugleikin skipar virkseimi sítt. Skal Almannastovan játta børnum persónligan stuðul í skúlatíðini, kann roknast við at ein stuðul verður játtaður til hvørt barnið. Bólkurin metir slíka skipan vera sera óhepna fyri bæði børn og stuðlar, umframt at hon er dýr og trupul at umsita.

Av tí at tørvurin er so samansettur og ymiskur, mælir bólkurin til, at skúlamyndugleikin skal hava uppgávuna at veita børnum eitt nøktandi undirvísingartilboð, sama um talan er um tillagaða undirvísing ella at veita børnum persónligan stuðul. Skúlamyndugleikin hevur neyðuga innlitið í virkseimið skúlans og hevur ávirkan á, hvussu tað verður lagt til rættis. Hann kann tískil lættari samskipa arbeiðið og fær samstundis gagnnýtt figgjarliga tilfeingið munandi betur.

Tilmælið hjá bólkinum forðar tó ikki fyri, at sami stuðul fylgir barninum í skúlanum og í frítíðini, um hetta er neyðugt. Dømi er um stuðul, sum starvast hálva tíð hjá skúlaverkinum og hálva tíð hjá Stuðulsfólkaskipanini fyri børn hjá Almannastovuni. Setanirnar eru heilt atskildar, og eingir form-ligir trupulleikar eru av hesum.

Viðmerkjast skal tó, at siðvenjan hjá Almannastovuni at lata ávíst stuðulsfólk fylgja hvørjum einstakum barni er við at broytast við teirri nýstovnaðu stuðulsskipanini. Við henni verða tilboðini samskipað í toymum, so at fleiri børn fáa eitt tilboð saman.

Ábyrgdarviðurskipti

Viðkomandi fyri spurningin um ábyrgdarbýtið viðvíkjandi skúlabørnum í skúlatíðini er hugtakið “sektorábyrgd”. Sektorábyrgd merkir, at avvarðandi myndugleiki hevur ábyrgdina av, at tær tænastur, ið verða veittar, eisini fevna um fólk við skerdum førleika.

Í útgreining hjá SFI (Socialforskningsinstituttet) í 2005 er hugtakið lýst soleiðis: “Sektoransvar er et af hovedprincipperne for dansk handicapolitik. Begrebet betyder, at enhver sektor i samfundet selv skal tage ansvaret for, at dens ydelser er tilgængelige også for mennesker med handicap. Sektoren skal også være indstillet på at betale, hvad det koster at opnå denne tilgængelighed. Alternativet til sektoransvar er særforborg. Særforborg indebærer, at man for hvert handicap opbygger en hel verden med børneinstitutioner, uddannelser, arbejdssteder osv.” (Sten Bengtsson (2005): “Princip og virkelighed”, s.9)

Meginreglan um sektorábyrgd er staðfest í fyrimyndarreglunum hjá ST um at útvega javnlíkar møguleikar fyri fólk, ið bera brek. Fyrimyndarreglurnar vóru viðgjørdar á Føroya Løgtingi í desember 1999. Undir 6. reglu um útbúgving stendur, at skúlamyndugleikar hava ábyrgd av at innlima brekað fólk í útbúgvingina í skúlastipanini eftir tørv. Undir 6. reglu stendur um stuðulstænastu í skúlanum: “Útbúgving í vanligum skúlum hevur sum treyt, at tulkahjálp og annar hóskaði stuðul er til taks. Hølini skulu vera løtt at koma til, og neyðturvilig stuðulstænasta, sum er skapað til at nøkta tørvin hjá fólki við ymiskum brekum, skal vera í skúlanum”.

Ein fyrimunur við sektorábyrgd er, at skúlaverkið kann leggja virksemlu sítt betur til rættis og kann gagnnýta tilfeingið betur – til fyrimunar fyri bæði barn og stuðul. Hetta merkir millum annað, at barnið verður sett í miðdepilin, og at skipanirnar verða lagaðar til barnið – ikki øvugt.

Hinvegin kann ein siga, at sektorábyrgd ikki altíð fæst at virka. Trupulleikar kunnu koma, tá ið øki eru, sum eingin vil kennast við, og somuleiðis kunnu vansar vera, um neyðug fígging ikki er tøk.

Lógarheimild

Bólkurin ásannar, at lógarheimild er longu til tess at fremja tilmælini. Í fólkaskúlalógini § 4 stk. 3 stendur, at skúlum verður veitt sernámsfrøðilig ráðgeving og næmingum sernámsfrøðiligur stuðul. Eisini er ásett í lógini, § 4, stk. 5, at landsstýrismaðurin ásetur reglur um sernámsfrøðiliga ráðgeving, sernámsfrøðiligan stuðul og sernámsfrøðiliga hjálp. Tílik kunngerð er ikki orðað, og júst henda kunngerð er fortreyt fyri, at greiðari uppgávulýsing fæst á økinum. Í kunngerðini skal m.a. verða ásett, at sernámsfrøðiligur stuðul eisini fevnir um persónligan stuðul í skúlatíðini, soleiðis at byrgt verður fyri, at ivi er um útreiðsluskylduna viðvíkjandi persónligum stuðlum, eins og áðurnevnda kæravgerð vísir á. Nevnast kann, at danska fólkaskúlalógin hevur tílikar ásetingar. Bólkurin mælir tí til at gera hesa kunngerð sum skjótast.

Bólkurin metir tað hava stóran týðning, at sett verður á stovn kærunevnd við neyðugum yrkisfórleika. Nevndin skal taka sær av teimum kærum, sum snúgva seg um sernámsfrøði í skúlum. Tað er avgerandi neyðugt at kærunevnd verður sett á stovn, tí annars verða foreldrini verri fyri, av tí at tey undir óskipaðu viðurskiftunum, ið verið hava, hava havt møguleika at kæra til kærunevndina í almannamálum. Bólkurin hevur ikki tikið støðu til, um kærunevndin skal taka sær av øðrum uppgávum. Men mælt verður til, at Føroya Kærustovnur virkar sum fyrising hjá nevndini. Hetta merkir helst, at tørvur er á fígging. Bólkurin hevur ikki útgreinað hesi viðurskifti neyvari, men er sannførdur um, at tílik kærunevnd er neyðug, og mælir til, at Mentamálaráðið ger fyrirreikingar til at seta á stovn kærunevnd.

Sáttmálaviðurskifti og setanarviðurskifti

So hvørt sum fleiri næmingar við serligum tørvi koma í fólkaskúlan, er vordíð greitt, at uppgávan at menna hesar næmingar er fjøltáttad. Hetta merkir, at umframt lærarar er eisini neyðugt við øðrum starvsfólkabólkum, av tí at slíkum næmingum tørvar meiri enn bert undirvísing.

Seinastu árin eru nøkur fólk, ið ikki eru lærarar, sett í starv innan sernámsfrøðiliga virksemlu í skúlanum. Talan hevur verið um tíðaravmarkað pedagogstørv og hjálparastørv, ið eru sett eftir sáttmála við Føroya Pedagogfelag, hóast nøkur av hesum fólki hava aðra fôrleikagevandi útbúgving. Setanirnar hava ofta einans verið fyri eitt ár í sett.

Bólkurin leggur dent á, at tað er sera týðningarmikið, at einstøku yrkisbólkarir verða settir og løntir eftir viðkomandi sáttmála, soleiðis at øll fáa góð arbeiðskor og neyðuga fôrleikamenning. Somuleiðis verður dentur lagdur á, at stuðlarnir eru samrunnin partur av starvsfólkunum í fólkaskúlanum annars, og mælt verður tí til, at tað er fólkaskúlin sum setur í starv tey fólk, sum skulu arbeiða innan sernámsfrøðina. Tó metir bólkurin, at fáast kann ein betri skipan um stuðlarnir verða settir í eitt størri øki enn til navngivnan skúla. Víst verður í hesum sambandi til ætlanina um at skipa økisfyrising og økisskúlastjóra, eins og lýst er í strategipappírinum undir Visjón2015 um útbúgving.

Í fólkkáskúlalógini § 36 stendur at: “Til at røkja undirvísing í frítíðini eftir § 4, stk. 6 ella aðrar námsfrøðiligar arbeiðsuppgávur, kunnu verða sett starvsfólk við serligari útbúgving. Landsstýrismaðurin ásetur greiniligari reglur um hetta”. Neyðugt er sostatt ikki at broyta sáttmálan hjá Føroya Lærarafelag. Tað, sum um ræður, er, at Mentamálaráðið/Sernámsdepilin tryggja sær, at samsvar er ímillum starvsinnihald og starvsligan førleika hjá tí, sum settur verður, og at viðkomandi verður løntur eftir avvarðandi sáttmála. Mælt verður til, at tað er Sernámsdepilin ella NSR-tænastan ið lýsa starvsinnihaldið hjá stuðlum.

Í serligum førum kann vera sera umráðandi, at sama fólk fylgir barninum í skúlanum og í frítíðini. Í tílkum førum verða setanirnar heilt atskildar. Hetta merkir, at tá ið børnini eru í skúla, er skúlamyndugleikin setanarmyndugleiki, og tá ið tey eru uttan fyri skúlan, hava Almanastovan ella kommunurnar henda myndugleika. Dømi eru um tílka loysn, og eingir formligir trupulleikar eru av hesum.

Verður gjørt eftir hesum tilmælum, verða fyrimunirnar, at stuðlar í framtíðini fáa nøktandi setanarviðurskifti og somu atgongd til førleikamenning sum aðrir yrkisbólkar. Væntandi fara stuðlar tí at støðast betur í starvinum – til fyrimunar fyri bæði teir og børnini.

Fíggjarviðurskifti

Mett verður, at tørvur er á 929 arbeiðstímum afturat um vikuna, sum er til annað enn skúlafakliga undirvísing. Hetta eru 23 fulltíðarstørv (40 t/v), og tørvur er tí á til samans 6,35 mió. kr., harav 350.000 kr. eru til umsiting. Sí fylgiskjal 3.

Tær 6,35 mió. kr. verða avsettar til persónlig stuðulstiltøk, eitt nú tilverustuðul fyri sálarliga neyðstöðu, tilverustuðul fyri persónligt menningarbrek og praktiska hjálp og røkt. T.e., at peningurin skal nýtast til at seta teir persónligu stuðlar, sum ivi hevur verið um, antin Almanna- og heilsumálaráðið ella Mentamálaráðið hevur havt ábyrgdina av.

Í tí trongstöðu, sum er, hevur higartil verið neyðugt at nýta undirvísingartímar til persónligt stuðulsarbeiði. Hetta hevur í hvørjum einstökum føri verið gjørt út frá ítøkiligum neyðstöðum. Ein játtan til persónligt stuðulsarbeiði í skúlanum fer so statt eisini at merkja, at hesin peningur kemur skúlafakligu serundirvísingini til góðar, t.d. teimum orðblindu og fleiri.

Samstarvsnevnd

Til tess at tryggja barninum og familjuni bestu kor, mælir bólkurin til at gera eina heildarætlan fyri hvørt barnið. Skal slík einstaklingaætlan eydnast, mega allir viðkomandi myndugleikar samskipa veitingar sínar. Millum hesar myndugleikar eru Almanastovan, barnaverndin, dagstovnar, heilsumverkið, Sernámsdepilin, skúlaaverkið og aðrir.

Foreldur og avvarðandi hava í mong ár eftirlýst eina heildarætlan fyri børn við serligum tørv.

Sum er, fáa børnini skúlatilboð frá skúlamyndugleikanum, men eftir skúlatíð fáa tey tilboð antin frá kommununi, serstovni ella frá Stuðulsfólkaskipanini fyri børn. Hetta verður gjørt eftir tørv og eftir teimum tilboðum, sum eru á staðnum annars. Avvarðandi skúlar og aðrir myndugleikar eiga at samstarva um at gera skiftið frá skúla til frítíð hjá einstaka barninum og foreldrum tess so smidligt, sum gjørligt.

Neyðugt er ikki einans at samskipa skúla- og frítíðartilboð, men eisini aðrar veitingar, sum familjan fær, til dømis ymisk hjálpartól, viðgerðir og kanningar. Foreldur at børnum við serligum tørvi hava við nógvar myndugleikar og stovnar at gera í gerandisdegi sínum.

Hugtakið um eina heildarætlan fevnir um:

- 1 at samskipa tiltøk viðvíkjandi ansing, undirvísing, frítíð, stuðli og viðgerð
- 2 at gera eina skrivliga ætlan fyri eitt ávíst tíðarskeið
- 3 at gera ætlan í samráði við foreldrini
- 4 at gera regluligar eftirmetingar

Til at skipa arbeiðið eigur at verða sett samstarvsnevnd, ið virka skal eftir reglugerð. Bólkurin mælir til, at Almanna- og heilsumálaráðið og Mentamálaráðið orða uppskot til hesa reglugerð, og at tey avgreiða spurningin um, hvør skal hava ábyrgdina av reglugerðini.

Onnur tilmæli

Bólkurin hevur havt hoyringsfund við hesar áhugapartar: Meginfelag teirra brekaðu, Føroya Lærarafelag, Føroya Pedagogfelag, Javna, umboð fyri autistar og umboð fyri MPD/DAMP. Partarnir taka undir við tilmælinum og vísa á, at neyðugt er at skipa økisdeplar í øllum skúlaøkjum í landinum, at leiðreglur eiga at verða gjørdar fyri umsiting av økinum, at neyðugt er at skipa tvørfaklig toymi, at skúlar samstarva sínámillum, so at ávísir skúlar hava førleika at taka sær av eitt nú autistum, deyvum næmingum o.s.fr. Hesum tilmælum tekur bólkurin undir við.

Niðurstøða

Bólkurin er samdur um, at landsstýrismaðurin í mentamálum eigur at umsita økið, at stýrt eigur at verða eftir regluni um sektorábyrgd, at tørvur er á 6,35 mió. kr. afturat, at kunngerð skal verða orðað um sernámsfrøði í fólkaskúlanum, at kærunevnd eigur at verða stovnssett, at setanarviðurskifti hjá stuðlum í fólkaskúlanum eiga at verða broytt, og at neyðugt er at seta samstarvsnevnd at samskipa tilboð til børn við serligum tørvi.

Tórshavn, 15. desember 2006

Hallbera F. West,
Almanna- og heilsumálaráðið

Doris Hansen,
Mentamálaráðið

Oyvindur av Skarði,
Almannastovan

Hans Eli Dahl,
Sernámsdepilin

Barbara á Tjaldrafløtti,
Løgmannsskrivstovan

Fylgiskjal 1:

Stuðlar til börn við serligum tørvi

Lögmaður hefur gjört av at seta arbeidsbólk at lýsa spurningin um ábyrgdarbýtið viðvíkjandi stuðlum til börn, sum hava serligan tørv í skúlatíðini.

Í bólkinum eru umboð frá Mentamálaráðnum og Almanna- og heilsumálaráðnum. Løgmannsskrivstovan samskipar arbeiðið.

Umboð Mentamálaráðsins eru Doris Hansen og Hans Eli Dahl.

Umboð Almanna- og heilsumálaráðsins eru Hallbera West og Oyvindur av Skarði

Umboð Løgmannsskrivstovunnar er Barbara á Tjaldrafløtti.

Arbeidssetningurin hjá bólkinum er at:

1. Lýsa ítøkiligá tørvin á stuðlum í fólkaskúlanum og hvussu hesin higartil hefur verið loystur
2. Lýsa, hvussu ein tryggjar børnum, sum tørvar persónligan stuðul í fólkaskúlanum, so góða tænastru, sum umstøðurnar loyva. Til henda part hoyrir at lýsa:
  - a. fyrimunir og vansar við at hava stuðulsfólkaskipanina hjá Almannastovuni og stuðlar í fólkaskúlanum saman ella hvør sær. Henda lýsing skal gerast við sektorábyrgdini í huga, herundir hvar hetta eigur at verða staðsett sum myndugleikaøki (MMR ella AHR),
  - b. hvussu samstarvið millum SND og Almannastovuna eigur at verða skipað, (t.e. sum samstarvsnevnd, visitatiónsnevnd ella tilíkt),
  - c. hvussu starvsfólk á stuðulsøkinum fær so góð arbeids- og førleikamenningarkor, sum umstøðurnar loyva.
3. Lýsa onnur mál, sum arbeidsbólkurin heldur hava týdning fyrri økið.

Arbeidsbólkurin skal hoyra viðkomandi partar, áðrenn tilmælið verður latið úr hondum.

Tíðarætlan

Tilmælið eigur at vera liðugt og handað lögmanni 1. november 2006.

Fylgiskjal 2:

FØROYA KÆRUSTOVNUR

AIR L.Nr
0.62-200600420/11
21 JULI 2006

Almanna-og heilsmálauráðið
Eirargarður 2
100 Tórshavn

Tórshavn: 20-07-2006

J.Nr.: 06-00-61-36

(at tilskila í svari)

Viðgjørt: gj/-

Att. Eyðun M. Hansen, deildarstjóri og Hallbera West, fulltrúi

Viðvíkjandi málinum um stuðlar í skúlatíðini – tykkara j. nr. 0.62-20006000420/10:

Í skrivi tykkara dagfest 12. juli 2006 verður víst til kærunevndaravgerðirnar nr. 05-01-142-13 og 05-01-111-166 frá Kærunevndini í almanna- og heilsumálum. Greitt verður frá, hvussu Almanna- og heilsumáluráðið skilir hesar avgerðir, og heitt verður á Kærustovnurin um at gera viðmerkingar til lýsingina av avgerðunum.

Innleiðandi kann viðmerkjast, at kærunevndaravgerðirnar eru frá september 2005, onnur við ávísing til tá galdandi § 17 stk. 2 í forsorgarlógini og til tá galdandi § 22 í gomlu barnaforsorgarlógini. Avgerðirnar viðgerða báðar spurningin um stuðul til børn í skúlatíð, tá staðfest er, at barnið hevur tørv er á stuðulsfólki - ikki til at undirvísa barninum, men meir sum persónligur stuðul- og tað er staðfest, at barnið ikki fær neyðuga stuðulin frá skúlaverkinum.

Kærunevndin segði tá, at Almanna- og heilsumáluráðið í slíkum førum ikki kundi nokta umsóknunum einans vísandi til, at talan var um eina skúlaútreiðslu, tí soleiðis sum lógirnar vóru orðaðar, var onki sum forðaði fyri at játta stuðulsfólk sum persónligan hjálpara til skúlabørn í skúlatíðini, hvørki eftir § 17 stk. 2 í forsorgarlógini ella eftir § 22 í barnaforsorgarlógini. Av avgerðunum er sostatt skiligt, at inntil almanna- og heilsumáluráðið og skúlaverkið hava funnið eina skipan viðvíkjandi stuðulsfólki til børn í skúlatíðini, er tað einki sum forðar fyri at nýta nevndu stuðulsheimildir í forsorgarlógini og barnaforsorgarlógini.

Men kærunevndin tekur í avgerðunum ikki støðu til, um tað er Mentamálaráðið ella Almanna- og heilsumáluráðið, sum hevur sektorábyrgdina fyri játtan av stuðulsfólki til børn í skúlatíðini.

Vinarliga

Føroya Kærustovnur

Gurið Joensen
Gurið Joensen, stjóri

Fylgiskjal 3

Törvur á stuðulstímum, ið ikki eru undirvísingartímar:

Til praktiska hjálp og røkt: 279 t/v

Tilverustuðul vegna sálarliga neystøðu:

Í fólkskúlanum eru 10 – 12 næmingar, ið sálarliga eru so illa fyri, at teim tørvar eitt fólk við lið tað nógva av tíðini í skúlanum. Her er talan um persónligan tilverustuðul – ikki atferðar- ella tilknýtingartrupulleikar. Verður hesum játtaður stuðul, kann talan vera um:

200 t/v

Tilverustuðul vegna persónligt menningarbrek:

Í fólkskúlanum eru eini 30 næmingar, ið vegna diagnostiserað menningarbrek (ADHD, Asperger syndrom, autismu o.a.) hava so trupla atferð og vánalig lærulíkindi, at skal skúlin geva teimum rímiliga undirvísing, er tørvur á nógvari eyka arbeiðsorku. Hóast best møguligt verður roynt at leggja til rættis, so verður mett, at í meðal er tørvur á 15 t/v til hvønn av hesum næmingum, tilsamans:

450 t/v

Samlaður tímatörvur til annað enn fakliga skúlaundirvísing: 929 t/v

Kostnaður um árið

Verður arbeiðið røkt av ikki faklærdum, t. d. pedagoghjálparum er talan um 23 störv, ið kosta í minsta lagi kr. 21.000 um mánaðin. Útreiðslan um árið verður sostatt $23 * 21000 * 12 =$ kr. 5.976.000.

Nøktandi skipan fyri skúlan og stuðulsstarvsfólk

Til tess at fáa eina nøktandi skipan fyri stuðulsarbeiðið er neyðugt at gera avtalur við fakfeløg um setanar-, lønartreytir o. a., harí starvsmenning. Tí kann henda kostnaðarmeting í fyrsta umfari tykjast heldur leyslig.

Tó so, verður tikið undir við okkara tilmæli um, at øll neyðug tiltøk til at skapa øllum næmingum í “skúlanum fyri øll” lærulíkindi, eru at meta sum sernámsfrøðilig tiltøk, so eigur skúlin/Sernámsdepilin við eini meirjáttan uppá kr. 6.350.000 um árið at megna at loysa uppgávuna við persónligum stuðulstiltøkum í skúlanum.